

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 86/25
14.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Иде Никитовић и Марине Бркић, чланова већа, у парници тужилаца АА, малолетног ББ и малолетне ВВ, чији је заједнички законски заступник мајка АА, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Дејан Булатовић, адвокат из Београда, ул. Браће Јерковића бр. 112Л/24, против туженог ГГ, ул. ..., чији је пуномоћник Александра Милошевић, адвокат из Београда, ул. Савска бр. 17/6, ради измене одлуке о вршењу родитељског права, уређења личних односа, издржавања и делимичног лишења родитељског права, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П2 1295/23 од 30.09.2024. године, у седници већа одржаној дана 14.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужилаца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П2 1295/23 од 30.09.2024. године у ставу десетом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П2 1295/23 од 30.09.2024. године у ставу четвртм, седмом и осмом изреке и у том делу предмет се **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1295/23 од 30.09.2024. године, ставом првим изреке, одбачена је противтужба туженог-противтужиоца у делу у коме је тражио да се малолетна ВВ, рођена 25.10.2010. године, повери мајци АА на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, малолетно дете парничних странака ББ, рођен дана 27.07.2009. године у ... поверен је оцу ГГ који ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке, одређен је модел одржавања личних односа мал. ББ и ВВ са родитељем са којим не живе тако што ће деца проводити време заједно и наизменично са родитељима на следећи начин: сваки други викенд од петка по завршегку наставе у школи до недеље у 19:00 часова (један викенд код оца, један викенд код мајке), сваки други државни и верски празник, сваки други рођендан деце и половину сваког распуста по договору родитеља у току недеље у складу договором родитеља и деце, а имајући у виду жеље, потребе и обавезе мал. деце. Ставом четвртм

изреке, обавезан је тужени-противтужилац да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 25.000,00 динара, почев од 15.08.2023. године као дана подношења тужбе, сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец, па убудуће док за то буду испуњени законски услови на текући рачун мајке, као законског заступника малолетног детета, с тим што ће доспеле а неисплаћене износе уплатити у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде. Ставом петим изреке, обавезана је тужиља-противтужена, да на име свог доприноса за издржавање мал. ББ плаћа месечно износ од 10.000,00 динара, почев од 09.11.2023. године као дана подношења противтужбе, сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец, па убудуће док за то буду испуњени законски услови на текући рачун оца, као законског заступника малолетног детета или путем поштанске упутнице. Ставом шестим изреке, констатовано је да се овом пресудом мења пресуда Првог основног суда у Београду П2 бр. 490/18 од 13.02.2019. године у ставу другом изреке који се односи на поверавање малолетног ББ, као и ставовима трећем и четвртом који се односи на модел виђања у односу на малолетну ВВ. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле-противтужене у делу у којем је тражила да се обавезе тужени-противтужилац да на име издржавања мал. ВВ поред досуђеног износа од 25.000,00 динара, плаћа још 5.000,00 динара, до тражених 30.000,00 динара, као и у делу којим је тражено да се измени пресуда Првог основног суда у Београду П2 бр. 490/18 од 13.02.2019. године и да се обавезе тужени- противтужилац да на име свог доприноса издржавању малолетног сина ББ плаћа месечно износ од 30.000,00 динара. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог-противтужиоца, којим је тражио да на име издржавања малолетне ВВ плаћа месечно износ од 10.000,00 динара и то од досуђеног износа од 25.000,00 динара, до траженог износа од 10.000,00 динара, дакле за износ од 15.000,00 динара. Ставом деветим изреке, констатовано је да се мења пресуда Првог основног суда у Београду П2 бр. 490/18 од 13.02.2019. године на тај начин што престаје обавеза туженог-противтужиоца, у делу којим је обавезан тужени-противтужилац да доприноси издржавању мал. ББ плаћајући мајци детета АА износ од 10.000,00 динара месечно. Ставом десетим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле-противтужене, у делу којим је тражила да се тужени-противтужилац делимично лиши родитељског права и то права на давање сагласности за промену пребивалишта малолетне деце, права да одлучује о давању сагласности за прибављање путне исправе и у погледу права да одлучује о давању сагласности за путовање малолетне деце у иностранство. Ставом једанаестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против наведене пресуде, парничне странке благовремено су изјавиле жалбе из свих законских разлога и то тужиоци побијајући је, како то из навода жалбе произилази, у ставу седмом и десетом изреке, а тужени, како то из навода жалбе произилази, у ставу четвртом, осмом и десетом изреке.

Тужени је доставио одговор на жалбу тужиље.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 ЗПП, у вези члана 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог основана, док је жалба тужилаца делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Првог основног суда у Београду П2 бр. 490/18 од 13.02.2019. године, ставом првим изреке разведен је брак парничних странака, ставом другим изреке малолетна деца ББ и ВВ поверени су мајци АА на самостално вршење родитељског права, а ставом трећим изреке уређен је начин одржавања личних односа мал. деце са оцем, док је ставом четвртим изреке обавезан отац да на име свог доприноса издржавању мал. деце плаћа месечно износ од 10.000,00 динара, укупно 20.000,00 динара.

Према налазу и мишљењу ГЦСР - Одељење Звездара од 20.03.2024. године, као и писаном изјашњењу од 01.07.2024. године, неадекватна родитељска сарадња оставља последице на негативно мишљење о родитељском функционисању оног другог и продубљује неповерење међу у родитељима, те утиче на делотворност родитељских улога. Емоционалне потребе мал.деце су у високом ризику због лоших међусобних релација и нарушене породичне динамике, у којој деца на неадекватне начине заузимају своје улоге у породици, приклањајући се једном или другом родитељу. Центар је мишљења да је целисходно поверити мал.ББ оцу, а мал.ВВ мајци, а да мал.деца имају осигуране контакте са другим родитељем и то сваки други викенд од петка по завршетку наставе до недеље у 19:00 часова наизменично (један викенд код оца, један викенд код мајке), сваки други празник наизменично, сваки други рођендан и половину сваког распуста по договору родитеља, а у току радне недеље у складу са потребама, жељама и обавезама мал.деце. Мишљења су да актуелно нема основа да се тужени делимично лиши родитељског права. Мал.ВВ сада има 14 година и ученик је осмог разреда основне школе, а мал.ББ има 15 година и похађа први разред средње школе. Мајка мал.деце запослена је као лекар, са месечним примањима око 88.000, динара, с тим да се повремено додатно радно ангажује и на тај начин приходује око још 2.000,00 динара. Са мал.ВВ живи у стану за који плаћа најам око 35.000,00 динара, а поседује аутомобил Опел Астра и има финансијску помоћ од мајке и два брата. Процењене месечне потребе мал.ВВ износе око 45.000,00 динара и то: за храну 20.000,00 динара месечно, за цепарац недељно 1.000,00 динара-односно месечно 4.000,00 динара, за одећу и обућу 5.000,00 динара месечно, за козметику и хигијену 4.000,00 динара месечно, за изласке на рођендане, у позориште, биоскоп итд. износ од око 4.000,00 динара месечно. Отац је запослен као комерцијалиста са месечном зарадом од око 60.000,00 динара. Живи у кући са мал.ББ који је власништво његовог оца, која се састоји од два стана, а површина стана у којем он живи са мал.дететом је 60м². Мал.ББ има 15 година и похађа први разред средње школе.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, након што је оценио неоснованим истакнути приговор недостатка активне легитимације, закључио да су се битно промениле околности од доношења одлуке чија се измена тражи, имајући у виду да је у међувремену прошло 5 и по година, те је применио материјално право и то одредбу члана 61, 61 77 став 3, 154, 160, 161, 162, 164, 266, 272 Породичног закона, када је, руководећи се најбољим интересом малолетне деце, образложеним у мишљењу органа старатељства – Центра за социјални рад одељење Звездара од 20.03.2024. године, и писаном изјашњењу од 01.07.2024. године, ставом другим изреке мал.ББ поверио оцу, овде туженом, на самостално вршење родитељског права, ставом трећим изреке уредио начин одржавања личних односа мал.детета са родитељем са којим не живи, док је ставом четвртим изреке обавезао туженог да доприноси

издржавању мал.ВВ у месечном износу од 25.000,00 динара почев од дана подношења противтужбе па убудуће док за то постоје законски услови, а ставом петим изреке је, крећући се у границама постављеног тужбеног захтева, обавезао мајку да доприноси издржавању мал. ББ у месечном износу од 10.000,00 динара почев од дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови, те је ставом шестим и деветим изреке у наведеним деловима измењена пресуда Првог основног суда у Београду П2 490/18 од 13.02.2019. године. Ставом седмим и осмим изреке, суд је одбио као неоснован тужбени захтев као и противтужбени захтев парничних странака који се односе на обавезу издржавања, преко досуђеног износа па до траженог износа.

Одлука је у побијаном делу резултат правилно утврђеног чињеничног стања, на које је суд правилно применио материјално право, док је за донету одлуку изнео јасне, потпуне и непротивречне разлоге, које жалбени суд у потпуности прихвата.

Супротно жалбеним наводима, правилан је закључак првостепеног суда да нема места доношењу одлуке која се тиче делимичног лишења родитељског права оца за давање сагласности за путовање малолетне деце у иностранство, с обзиром да је тужени током поступка дао сагласност за путовање малолетне деце са мајком и да мал.деца имају важеће пасоше који су издати 2021. године, да мал.ББ већ живи код оца, а из изведених доказа се не може закључити да отац онемогућава малолетној ВВ промену пребивалишта. На правилност изнетог закључка указује и садржина мишљења Центра за социјални рад Звездара, који је истакао да нема услова за делимично лишење родитељског права оца мал.детем овде туженог, а жалбени суд притом цени и чињеницу да је према раније донетој пресуди, тужила АА, овлашена да самостално врши родитељско право, што омогућава детету пријаву пребивалишта на адреси пребивалишта мајке. Коначно, како то правилно првостепени суд закључује, налаз и стручно мишљење Центра за социјални рад у овом поступку дат је на свеобухватан начин, након опречне опсервације родитеља са мал.децом и усмених разговора са родитељима, као и појединачног разговора са сваким дететом у присуству водитеља случаја и према оцени другостепеног суда, примедбама поновљеним у жалби није доведена у сумњу оцена налаза и мишљења ГСЦР Звездара, самим тим ни одлука суда у том делу.

Жалбом тужиле АА, даље се оспорава чињенично стање на коме је побијана пресуда у делу који се односи на делимично лишење родитељског права оца, туженог, с позивањем на примедбе које је већ истицала у току првостепеног поступка. Оспоравајући налаз и мишљење органа старатељства, тужила АА, инсистира на чињеници да је већ покретала поступак против туженог који се односи на делимично лишење родитељског права туженог за давање сагласности за промену пребивалишта мал.ВВ, који поступак је решен повлачењем тужбе, те да тужени одбија да да сагласност за промену пребивалишта мал.ВВ, међутим, чињеница претходног покретања такве врсте поступка, није од значаја за доношење другачије одлуке.

На основу изнетог, применом одредбе члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, побијана пресуда се у делу који се односи на висину доприноса

издржавања мал.деце родитеља са којим друго мал. дете не живи, за сада не може прихватити, јер је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на постојање које тужила у жалби указује. Наиме, пресуда у побијаном делу има недостатака због којих се не може испитати, с обзиром да нису дати разлози о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни и недовољни да би оправдали правно становиште првостепеног суда.

Одредбом члана 281 Породичног закона прописано је да суд није везан границама тужбеног захтева за издржавање, па је нејасно који су разлози определили првостепени суд да се код досуђене висине издржавања за мал.ББ, креће у граница постављеног тужбеног захтева, не утврђујући посебно његове потребе, као повериоца издржавања, сматрајући да је досуђена висина издржавања од 10.000,00 динара знатно испод законског минимума, док је приликом досуђивања висине издржавања мал.ВВ утврдио њене укупне месечне потребе, као повериоца издржавања, али није посебно утврђивао могућности, нити потребе оца, као дужника издржавања.

Иако је одредбом члана 160 Породичног закона, предвиђено да се издржавање одређује према потребама повериоца, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, правни стандард минималне суме издржавања представља само оријентацију за одређивање потребних средстава за издржавање, док потребна сума за издржавање се цени и уз остале околности (године, здравље, образовања, имовину, приходе и друге околности од значаја за одређивање издржавања). Висина издржавања, уколико је поверилац издржавања дете, треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник (чл. 162 став 3 ПЗ).

Стога, у конкретном случају изостало је разјашњење битних чињеница о потребама мал.ББ, а затим и о нивоу животног стандарда туженог-противтужиоца, као дужника издржавања мал.ВВ (материјалних могућности и прихода) и као родитеља коме је мал.ББ поверен на старање, а што све представља недостатак због кога се пресуда не може испитати, те је због тако учињене битне повреде, пресуда је у ставу четвртм, петом, седмом, осмом и деветом изреке морала бити укинута и у том делу предмет враћен истом суду на поновно суђење.

Првостепени суд ће у поновном поступку, правилно утврдити како чињенице које се тичу потреба деце, тако и могућности родитеља да доприносе њиховом издржавању. При оцени потреба малолетне деце, ће се користити свим расположивим сазнањима о просечним потребама деце тог узраста, док ће у погледу могућности родитеља да доприносе издржавању своје деце, несумњиво утврдити колики износ зараде остварују и тужила и тужени (као дужници издржавања мал.детета које није њима поверено на родитељско старање), њихов животни стандард, али и обавезу родитеља да својој малолетној деци обезбеде адекватно задовољење потреба за издржавањем. Притом ће, након што правилно оцени изведене доказе, засебно и у целини, на основу резултата целокупног поступка, донети нову и на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне и потпуне разлоге, како би се њена законитост и правилност могла испитати, имајући у виду и истражно начело прописано одредбом члана 205 Породичног закона, према коме суд у поступку у вези са породичним

односима може утврђивати чињенице и када оне међу странкама нису спорне, а може и самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела.

Последично побијана пресуда у делу која се односи на измену издржавања претходно донете одлуке морала је бити укинута.

На основу изнетог, применом одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија

Ирена Трифуновић Радуловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић